

Проф. д-р Марјан Габеров

октомври, 2022г.

ЛЕКАРСКА ГРЕШКА ВО ЕСТЕТСКАТА ХИРУРГИЈА – КАЗНЕНО ПРАВНИ АСПЕКТИ

Апстракт

Човековите слободи и права се најголемата цивилизациска придобивка на општеството, бидејќи преку истите се воспоставуваат механизми кои го заштитуваат поединецот од разни злоупотреби, како и механизми преку кои се унапредува неговата општествена положба. Во вкупното определување на човековите слободи и права посебно место зазема правото на здравје и здравствена заштита.

Лекарските грешки во рамките на здравствената јавност, како и во рамките на општата јавност привлекуваат посебно внимание, како резултат на штетните последици кои може да настанат поради истите врз здравјето и животот на едно лице. Лекарската грешка претставува едно од најактуелните прашања кои се разработуваат и анализираат во голем број научни дисциплини, но сепак од посебен интерес за нас секако е правната анализа на ова прашање. Казненото право оперира со термините: повреда на должното и можното внимание и повреда на правилата на струката. Посебен интерес привлекуваат лекарските грешки кои се случуваат во рамките на естетската хирургија, од причина што токму естетската хирургија претставува најспецифична област на медицината со оглед на фактот дека во неа се третира здрав пациент. Задоволството на пациентот од резултатот на операцијата претставува значен фактор за одредување на квалитетот на естетската хирургија.

Клучни зборови: лекарска грешка, естетска хирургија, етика, здравје, правила на струка.

Вовед

Естетската хирургија е најспецифична област на медицината со оглед на фактот дека во неа се третира здрав пациент. Задоволството на пациентот од резултатот на операцијата претставува значен фактор за одредување на квалитетот на естетската хирургија. Денес се смета дека задоволството на пациентот само по себе претставува единствен и краен показател за успешноста на естетската хирургија. Се поставува прашањето како ќе се однесува пациентот после операцијата, дали тој ќе чувствува болка, страв, задоволство. Ова најмногу зависи од самата успешност на оперативниот зафат. Во оперативен зафат во кој се врши хируршко отстранување на естетски недостаток и притоа тоа е успешно, кај пациентот се забележува големо задоволство, благодарност, најчесто тие луѓе почнуваат да забележуваат успех на работа, а исто така стекнуваат поголемо почитување од страна на непосредната околина за разлика од порано. Од друга страна пак е можно самиот хируршки зафат сам по себе да биде неуспешен, тогаш може да дојде до нова хируршка интервенција или интервенции, новата интервенција да биде извршена од друг лекар со што се намалува шансата за правилно третитање на пациентот, и на крај како резултат на таквата неуспешна интервенција може да се случи да се поведе судски спор како би се решиле противречностите кои настанале, што не е редок случај. Естетските хирушки интервенции се многу скапи, а евентуалните грешки кои судски се востановуваат најчесто завршуваат со финансиски надоместок за оштетениот кој се исплаќа од страна на осигурителните компании каде што е осигуран хирургот.¹

Меѓутоа, мотивот за операција како и психолошкиот профил на пациентот може да биде многу различен. Од пациенти на кои навистина им е потребна естетска хируршка

¹ <http://piksla.com/medicina/estetiska-hirurgija>(25.08.2022).

интервенција (на пример пациентот има голем нос, мали и недоволно развиени гради) до пациенти кои сакаат да го подобрат својот изглед до перфекција.

Од друга страна, сакале ние да признаеме или не, на запад, во високо развиените земји имаме пациенти кои сакаат да ја искористат естетската хирургија чисто од хир или од љубопитство. Со самата интервенција овие пациенти влегуваат во таканаречениот клуб на естетски третиран личности, овие пациенти најчесто припаѓаат на повисоките слоеви на општеството, бидејќи високите цени на самите интервенции укажуваат на неможности пониските слоеви да ја искористат истата, најчесто сиромашните. Посебна група на пациенти кои се приклучуваат кон естетската хирургија се естрадните личности, глумци, пејачи и сл. Всушност, оваа посебна група се однесува на личностите кои секојдневно ги сретнуваме во сите медиуми. Овие личности потребата да се одлучат на естетска хирургија ја оправдуваат со фактот дека тие во очите на своите обожаватели се секогаш млади и дека такви мораат да останат, без разлика на тоа дали треба да се направи една или повеќе хирушки интервенции.²

Општо познато е дека судските спорови помеѓу лекари и пациенти најчесто настануваат поради лошо извршени хирушки зафати. Голем дел од тие спорови се поврзани со естетската хирургија. Судовите во некои од западните земји често доаѓаат во ситуација да мораат да разрешуваат спор во кој лицето не е задоволно од резултатот на извршената естетска интервенција. Во овие парници се поставуваат извесни правни и медицински прашања како резултат на специфичниот карактер на естетската хирургија. Како прво, дали самата естетска хирушка интервенција која била направена била сигурна и дали лекарот бил должен да гарантира за нејзиниот успех. Потоа, дали таа гаранција од страна на лекарот се претпоставува или истата важи ако е изречно договорена.

Меѓутоа во праксата се покажа дека во центарот на вниманието се наоѓа прашањето во врска со информирањето на пациентот за можностите за успех од естетската операција и од нејзините ризици. За да ги забележиме карактеристиките на

² [http://www.nspm.rs\(26.08.2022\)](http://www.nspm.rs(26.08.2022)).

естетската хирургија треба да направиме разликување на естетската операција од тераписката операција.³

Поим на естетска хирургија

Естетската операција спаѓа во делот на т.н. пластични или реконструктивни операции, чија цел е воспоставување на нормални анатомски односи, функции и изглед на организмот. Значи се работи за реконструкција на вродените и на стекнатите дефекти кај човекот. Оперативните методи во естетската хирургија зависат од тоа дали постои пациент кај кој имаме изгубено ткиво, пациент без изгубено ткиво или пациент со повеќе ткиво од нормалното. Ако не постои изгубено ткиво со помош на операција ткивото се доведува во нормала т.е. во нормални анатомски односи. Доколку, постои повеќе ткиво од нормалното се врши негово отстранување и се воспоставуваат нормални односи и пропорции на самото тело. На крај кога е во прашање губење на ткиво, тогаш се врши пресадување на ткивото кое недостасува.

Смислата на естетската хирургија е во отстранување на оние недостатоци од телото на човекот кои го нарушуваат правилниот и нормалниот изглед на телото, а притоа со нивното отстранување не е доведено во прашање правилното функционирање на организмот. За разлика од реконструктивната операција која во прв ред е насочена кон воспоставување на функциите на организмот, во втор ред кон што подобар естетски изглед, естетската операција се извршува исклучиво од естетски причини. Не се работи за тоа дека со естетската хирургија се добива најсовершен изглед на телото, туку да се отстранат оние недостатоци кои предизвикуваат непријатно чувство на грд или смешен човек. За естетската хирургија е важно тоа што не служи за третирање на болен пациент, туку токму напротив служи за разубавување на здрав пациент. Типичен пример за ова претставува отстранувањето на брчките кои се добиваат со текот на живеењето, стареењето. Но имаме и друга страна на делување на естетската хирургија, а тоа е во

³ [http://www.floridalawsuits.com/PersonalInjury/MedicalMalpractice/PlasticSurgeryMistakes\(26.08.2022\)](http://www.floridalawsuits.com/PersonalInjury/MedicalMalpractice/PlasticSurgeryMistakes(26.08.2022)).

случај на нејзино користење за третирање или отстранување на делови од телото кои се унаказани. Ќе наброиме неколку типични примери на естетска операција:

- Корекција на носот и на ушните школки;
- Отстранување на разни бенигни тумори кои се наоѓаат на видливи места;
- Мамапластика т.е. обликување на женски гради, во насока на нивно зголемување, смалување или подигнување;
- Мелопластика т.е. редукција на вишокот кожа на лицето и вратот;
- Липектомија т.е. отстранување на високот кожа која се јавува во случај на нагло слабење, или после пораѓање кај жените.⁴

Успех на естетската хирургија

Денес е општоприфатено становиштето дека секој лекар кој превзема определени медицински и терапевтски мерки не гарантира за успехот на истите, единствената негова гаранција е во насока дека ќе се придржува на актуелните медицински стандарди. Ниту хирургот кој врши отстранување на слепо црево или на некој друг дел од телото не се обврзува и не гарантира успех на самиот зафат, туку укажува на фактот дека ќе се придржува до правилата на струката. Во практиката се појави едно интересно мислење поврзано со естетската хирургија. Поради самиот карактер на естетската хирургија каде крајната цел е разубавување на пациентот, се појави мислење на страната на пациентите дека таа цел многу полесно може да се постигне за разлика од целта која се постигнува кај случаите кои се со медицински индикации и кај кои е потребно лечење. Со други зборови, луѓето кои се неупатени мислат дека успехот на естетската хирургија зависи единствено од лекарот кој го извршува оперативниот зафат. Таков впечаток сугерираат и средствата за јавно информирање во кои можноста за успех во естетската хирургија, свесно или несвесно се преценува. Потпирајќи се на таквите оптимистички тврдења за естетската

⁴ Ponjavić, Z.: *Pravni značaj hirurgije*. Beograd: Pravni život. 2004.

хирургија луѓето многу лесно се препуштаат на неа, и бидејќи многу очекуваат најчесто завршуваат и остануваат разочарани. Тие како да забораваат дека со човечкото тело не може толку лесно да се располага како со некои вештачки работи.

Многу значајно е тоа што правниците за овој проблем, за успехот на естетската хирургија, сметаат дека не зависи само од страна на лекарот и неговото постапување, туку и од индивидуалната конструкција на пациентот и од неговото однесување после оперативниот зафат. Ова мислење влијаеше на поимањето на правниот однос помеѓу лекарот кој ја извршува естетската операција и лицето кое пристапува кон истата. Овој однос се сфаќа исто како и односот меѓу пациентот и лекарот кој спроведува обична терапија. Ова значи дека примарната обврска на естетскиот хирург е тој да постапува во склад со правилата на својата струка, а не врз основа на некој замислен или очекуван резултат.

Бидејќи резултатот од работата на естетскиот хирург е помалку или повеќе неизвесен, од него не може да се очекува да гарантира успех на оперативниот зафат. Поточно кажано, гаранцијата за успехот не се подразбира, бидејќи вакво решение би ја проширила одговорноста на хирургот до недоглед. проблемот станува уште потежок во случај кога хирургот му ветил успех на пациентот кој го оперира. Некои правници сметаат дека таквото ветување е во спротивност со правилата на лекарската професија и со добрите обичаи за работење, па таквото ветување треба да се смета за ништовно. Најдобро во вакви ситуации би било секој случај да се разгледа и третира посебно како најдобро би се утврдила намерата на хирургот. Доколку хирургот изјавил дека само верува во резултатот од својата естетска операција, од тоа не би требало да заклучиме дека тој во исто време дава и гаранција за успешноста на истата. Значи треба да се констатира дека гаранцијата за успех на естетската хирургија не е правило туку исклучок. Притоа не смее да се остави хирургот со своите двосмислени изјави и со своето стручно изразување кај пациентите да предизвика погрешно уверување дека естетската хирургија не е подложна на неуспех, т.е. дека таа во секој случај би била успешна. Тука би требало да го

примениме правилото за толкување по кое секој носи свои последици како резултат на употребените двосмислени изрази.⁵

Казнено правна одговорност на естетскиот хирург

Правната одговорност на лекарот може да постои како имотно-правна одговорност (граѓанска одговорност), која се состои во обврска за надомест на штета, и казнена одговорност, која во повеќето правни системи се јавува во три облици: а) одговорност за дисциплински казнени дела, каде казните ги изрекува дисциплински орган; б) одговорност за административни прекршоци, каде казните ги изрекуваат управните органи; ц) одговорност за кривични дела, каде и другите санкции ги изрекуваат судовите.

Кога се зборува за казненоправна одговорност на лекарот се мисли само на одговорноста за кривични дела кои поради нивните општествени опасности се сметаат за криминални однесувања. За да постои кривична одговорност на некое лице мораат да бидат исполнети одредени услови. Постапката мора да соодветствува со законскиот опис на некое кривично дело; и во законот е опишан како противправен и општествено-опасен деликт. Кога ќе се утврди кривичното дело потребно е да се провери пресметливоста на лицето (на лекарот кој го извршил делото) како и одреден однос на личноста спрема кривичното дело. Тој однос се нарекува вина, а може да биде сторен од умисла (*dolus*) или од небрежност (*culpa*).⁶

Во моментот кога ќе се исполнат сите наведени услови, доаѓа до кривична одговорност на некое лице, во овој случај одговорност на лекарот.

Кривичната одговорност на лекарот претпоставува тешка и груба лекарска грешка. Во нашиот Кривичен законик постои инкриминацијата “несовесно лекување болни” каде кривична одговорност сносат само лекарите што ќе применат очигледно неподобно

⁵ Larenz, K.: *Lehrbuch des Schuldrechts*. Munchen: Auflage, 1981.

⁶ Sidney W.A.D.: *Criminalization of medical error: who draws the line?* Ljungbyhed: Lund University School of Aviation. 2007.

средство или очигледно неподобен начин на лечење. Со тоа, инкриминирани се тешките и упадливи грешки, а не некои минимални отстапувања од правилата на медицинската наука и струка. Секоја грешка на лекарот не доведува до кривична одговорност, туку само крајно несовесните постапувања.

Утврдувањето на вината за лекарска грешка се врши според субјективни мерила за потребното внимание. Тоа значи дека за виновен се смета и подлежи на кривична одговорност само оној лекар кој според своите лични способности и индивидуално знаење бил во состојба да се однесува онака како што од него се очекува т.е. како просечно способен и совесен лекар од одредена струка.

Постојат голем број на кривични дела кои лекарот може да ги стори при обавување на својата работа, за кои може да биде повикан на кривична одговорност.

Да го разгледаме тоа низ призмата на македонскиот КЗ.⁷ Во оваа сфера особено актуелно е прашањето за т.н. лекарска грешка и нејзиниот социјален третман. Под лекарска грешка се подразбира стручна заблуда без елементи на несовесност.⁸ Се пледира на тоа, не сите лекарски грешки да доаѓаат пред суд (туку да се расчистуваат од страна на посебни тела итн.). Во нашиот КЗ постои посебна глава која се нарекува “кривични дела против здравјето на луѓето”. Она што е сигурно е тоа дека казненото право не може да ги разреши сите дилеми во врска со одговорноста за т.н. лекарска грешка; тоа упатува на правилата на медицинската наука (доктрина) кои се подеднакво релевантни. Постојат, навистина и општоприфатени правила чие непочитување индицира постоење грешка, како што се: непрвземање интервенција, третман “од далеку”, пропуштање на лекарот да се послужи со оние инструменти и апарати што му се достапни, како и пропуштање да се земат во предвид сите евентуалности што можеле да настанат, а што и се познати на медицината. Да ги погледнеме и делата што ги содржи оваа глава од КЗ. Тоа се: пренесување заразна болест и други дела на загрозување на здравјето со заразни болести,

⁷ Член 207 од Кривичен законик, „Сл. весник на Република Северна Македонија бр. 37/1996, 80/1999, 4/2002, 43/2003, 19/2004, 81/2005, 60/2006, 73/2006, 7/2008, 139/2008, 114/2009, 51/2011, 135/2011, 185/2011, 142/2012, 166/2012, 55/2013, 82/2013, 14/2014, 27/2014, 28/2014, 41/2014, 115/2014, 132/2014, 160/2014, 199/2014, 196/2015, 226/2015, 97/2017, 248/2018

⁸ Давидсковски Б., Тупанчевски Н., Павловска-Данева А., Деаноска-Трендафилова А., Караџинска Бислимовска Ј., Спасовски М., Чакар З., Косевска Е.: *Право и јавно здравство*. Скопје: Правен факултет “Јустинијан први” Скопје. 2009.

несовесно лекување болни, неукажување медицинска помош, надрилекарство, недопуштено пресадување делови од човечкото тело, несовесно вршење аптекарска дејност, производство и пуштање во промет штетни средства за лекување, производство и пуштање во промет штетни прехранбени и други продукти, и несовесно вршење преглед на месо за исхрана. Се разбира дека, говорејќи за естетската хирургија како дел од медицината и естетските хирурзи како лекари од засебен тип, веднаш би можеле без размислување да отфрлиме некои кривични дела од горенаведените, како дела чие дејствие на извршување не соодветствува со предметот за кој ние говориме. Меѓутоа, некои од делата можат да бидат релевантни за темата.

Да го земеме на разгледување делото несовесно лекување болни (чл. 207). Дејствие на извршување е несовесното постапување на лекарот со очигледно неподобно средство или начин на лекување. Несовесноста е релацијата помеѓу постапката на лекарот и правилата на медицинската наука и струка. Очигледно неподобно средство или начин на лекување е примена на средство или начин што знатно отстапува од правилата на нивната примена. Каде е овде естетската хирургија? Секако дека таа наоѓа свое место во ова дело. Иако секоја естетска операција е своевиден експеримент, би требало да се земе дека со тоа е исклучена примената на нови и непроверени средства и начини на работа од страна на хирургот. Рековме дека сепак, во нашиот случај немаме болен човек, туку здрава личност. А делото се нарекува “несовесно лекување болни”. Но тоа, не ни дава за право да го исклучиме делото кога се работи за оперативен зафат од типот на естетска операција. И при извршување на истата може да се постапува несовесно од страна на хирургот, може да биде употребено неподобно средство или несовесно постапување кое може да значи погрешен избор на постоперативниот третман, или отстапување од определениот третман. И последицата на делото може да го погоди пациентот од некоја естетска операција: може да му биде влошена здравствената состојба, односно од здрав да биде доведен во состојба на болен човек.

Анализирајќи го законското битие на ова кривично дело Камбовски заклучува дека се работи за едно од најмаркантните лекарски казнени дела. Преку самата инкриминација се обезбедува казнено – правна одговорност на здравствените работници и тоа за оние грешки

кои што во значителна мера отстапуваат од правилата на медицинската наука и струка и тоа во ситуација на влошување на здравствената состојба на пациентот.⁹

Лекарската интервенција која е извршена со цел за лечење, по правилата на естетската хирургија, со согласност на информираниот пациент и од страна на квалификувано лице, не влегува во доменот на криминалното однесување дури и ако настане штетна последица врз пациентот. Ова е правно неспорно и потполно јасно. Но, ако недостасува еден од споменатите услови, ваквиот зафат може да го доведе до кривична одговорност лицето кое го врши зафатот.

Естетскиот хирург не е одговорен за неуспехот во лекувањето доколку постапил по правилата на професијата и се придржувал кон принципот “*lege artis*”. Секој лекарски зафат или операција во себе носи одреден ризик, па за секој неуспех не треба секогаш да се обвинува лекарот хирург (во случајов - естетскиот хирург); тој не е виновен за немоќта на медицинската и хируршката наука и вештина, кога тоа го налагаат одредени прашања. Но, постапувањето на естетскиот хирург *contra legem artis* значи постапка на лекарот спротивно на правилата на својата струка. Тоа е кршење на правилата кои го сочинуваат еден медицински стандард. Такви стандарди се на пр. хигиенските стандарди при извршување на естетската операција. Тоа е т.н. базичен или основен стандард. Но, таквиот основен медицински стандард не треба да се изедначува со општоприфатените стандарди. Таквите, општоприфатени стандарди се оние кои се признати од сите лекари, или барем на мнозинството. Меѓутоа, во медицински стандарди спаѓаат и новите научни сознанија и можности, ако во добар дел се признати во медицинската наука. Затоа што во медицинската наука постојат често пати и различни сваќања и методи кои се признати од поголемиот број на лекари, меѓутоа тие не се општопризнати.

Лекарската професија се разликува од сите други занимања поради тоа што е насочена кон лекување на човекот, кон она што на секој му е најважно, а тоа е здравјето и животот. И додека во другите дејности со внимателна работа, начелно штетите може да се избегнат, кај лекарската интервенција тоа секогаш не е можно. Со сигурност нема хируршка интервенција која не е поврзана со поголем или најмал ризик. Специфичноста

⁹ Камбовски, В.: Казнено право - посебен дел. Скопје: 2003.

на естетската операција е тоа што проблемот започнува кога од претходно здрав човек се преминува кон болест. Овде настануваат главните прашања за тоа, дали е достигнат моментот кога може да се констатира кривична одговорност на естетскиот хирург и ниту една друга одговорност.

Факторите кои го предизвикуваат ризикот во овој тип специфични зафати, како што е естетската операција, можат да бидат:

а) објективни, кои не можат да се предвидат ниту да се избегнат, и покрај најголемите можни знаења, совесност и техничка опременост на хирургот кој го превзема лечењето (непостапување на пациентот по налезите на хирургот, како што е допирање со нечисти раце на деловите кои се оперирани па како резултат на тоа настанала инфекција, постоперативни компликации кои немаат допирни точки со работата на хирургот, како што е на пример неможност на пациентот да истрае во постоперативниот третман и како резултат на тоа нетрпение на своја рака превзема дејствија кои се исклучително во доменот на лекарската професија итн),

б) субјективни, кои можеле и морале да се избегнат доколку хирургот бил стручен, внимателен и совесен. Тука спаѓаат голем број невнимателни дејствија на хирургот, употреба на нестерилизирани операциони алати, невнимателен постоперативен третман, неукажување на можните ризици итн.

Ставајќи го на доверба во рацете на хирургот својот дел од телото кој ќе биде подложен на естетска операција, пациентот мора да биде сигурен дека тој лекар ќе направи се што е во неговата моќ, се што денешната хируршка наука и практика воопшто може да стори. Правниците истакнуваат дека објективниот ризик во лекувањето има својство на виша сила (*vis major*) која ја исклучува одговорноста на хирургот за неповолен исход од лекувањето. Субјективниот ризик, меѓутоа, не ја исклучува одговорноста на хирургот. Напротив, доколку се докаже дека штетните последици по здравјето на пациентот не настапиле како резултат на објективни околности кои не можеле да се избегнат, туку настанале субјективни околности од недоволно знаење и стручност на хирургот, истиот ќе биде одговорен за пропустите при лекувањето.

Грешки се јавуваат во секоја професија, па така и во оваа, во која грешки не би смеело да постојат, посебно поради фактот што зборуваме за медицински зафати и оперативни состојби на сосема здраво лице. Значи, овде естетскиот хирург не е тој што лечи. Не се работи за болест. Но, ако после операцијата се јави потребата за лечење и настанат во врска со тоа одредени компликации, тогаш постои сериозно прашање за тоа, чија е одговорноста: (и каква одговорност е таа) на страната на хирургот или на страната на пациентот? Одговорноста на хирургот поради грешка и пропуст во операцијата постоела скоро отсекогаш. Најстариот пропис кој зборува за одговорноста за лекарот и казните за неуспешна интервенција е Хамурабиевиот законик, настанат во 1700 година п.н.е. Казните за хирурзите на кои ќе им умре пациент биле драконски (сечење на рака) или парични, што зависеле од класната припадност на пациентот. Римското право познава лекарски грешки, како и средновековното готско право.

Естетскиот хирург греша затоа што не ги почитувал основните правила при интервенцијата, не постапувал спрема *lege artis* (по законот на вештините), бидејќи тие правила не ги познавал. Грешката која естетскиот хирург ќе ја направи од незнаење, односно од недоволно познавање на правилата на професионалната техника, се нарекува “*vitium artis*”. Во оваа професија незнаењето може да има фатални последици. Непознавањето на утврдените научни сознанија и правилата на професионалната техника не може и не смее да се оправдува – естетскиот хирург е должен да ги познава и применува сите научни правила од својата струка. Старите народи тоа добро го сфатиле, за што говорат познатите изреки: “невештиот лекар без меч убива”, или “лошиот лекар е поопасен од болеста”. Навистина, нема поголема несреќа од тоа пациентот да биде опериран од естетскиот хирург кој нема стручност.

Заклучок

Естетиката е нешто што не може да се дефинира. За некогo некој предмет, лице или објект е естетски прифатлив, за друг не. Судот за тоа што е прифатливо и естетски добро има широк дијапазон. Затоа не е нималку лесно да се застане на нечија страна. На страната на естетскиот хирург, како професионалец во својата област, или пак на страната на пациентот, незадоволен од интервенцијата. Што е доволно добро естетски направено за еден просечен пациент? Овде говориме само за оние ситуации во кои постои само незадоволство на страната на пациентот од крајниот исход, а не зборуваме за здравствени компликации кои настанале независно од пациентот. Критичната точка го има својот врв кога ќе се начне прашањето за очекувањата на пациентот, неговите замислени идни резултати што треба да ги постигне естетската операција, неговите желби за “поубави” лице, нос, заби, кожа, стомак, тотален изглед. Токму поради тоа не е воопшто лесно и мудро да се оценува во кој случај лекарот направил грешка кога зборуваме за оваа проблематика. Затоа, кога се говори за ова горчливо прашање, ниту на лекарите, ниту на судовите не им е лесно да се справат со истите. Уште потешко е прашањето за кривичната одговорност на лекарот. За лекарска грешка, како генерички поим, можеме да кажеме дека е нешто што се граничи исклучиво со небрежност при работењето (во случајов при зафатот) или пак, употреба на неподобно средство што како резултат има влошување на здравствената состојба на пациентот. Секако, јасно е дека лекарите се повикани на кривична одговорност во оние случаи кога настанале одредни компликации кај пациентот од тип различен од оној што постои при нормална постоперативна фаза кај пациентите кои се подложиле на естетски зафат. Случаите се присутни и тоа е факт. Факт е дека постоперативното закрепнување проследено со несакани инфекции, долгогодишни болки или болки што ќе траат засекогаш се последици кои директно упатуваат на несовесност, небрежност и негрижа на пациентот. Меѓутоа, сосема друго е прашањето за неумесните пациенти (неумесни под наводници) кои длабоко заглавиле во своите барања. Во случаите кога нема никакви негативни последици кои би го нарушиле здравјето на пациентот, кога нема дополнителни инцидентални трауми од физички и психички вид, тогаш веќе не зборуваме за лекарска грешка на естетскиот хирург, туку за грешка во претпоставките на самиот пациент. Носот е поправен, кожата е затегната, вилицата е наместена, но од гледна точка на незадоволниот пациент тоа не е доволно добро. Токму затоа, денешните

легислативни решенија зборуваат за опцијата која е еден вид “предоперативен договор” помеѓу естетскиот хирург и пациентот, во кој до некаде се прецизираат изгледите на оперативниот зафат и се согледуваат и дефинираат очекувањата на пациентот. Тука е клучот на правното регулирање на овој однос, а не во она што следува после направената интервенција.

Користена литература:

- 1) Давидсковски Б., Тупанчевски Н., Павловска-Данева А., Деаноска-Трендафилова А., Караџинска Бислимовска Ј., Спасовски М., Чакар З., Ќосевска Е.: Право и јавно здравство. Скопје: Правен факултет “Јустинијан први” Скопје. 2009.
- 2) Камбовски, В.: Казнено право - посебен дел. Скопје: 2003.
- 3) Larenz, K.: Lehrbuch des Schuldrechts. Munchen: Auflage, 1981.
- 4) Ponjavić, Z.: *Pravni značaj hirurgije*. Beograd: Pravni život. 2004.
- 5) Sidney W.A.D.: Criminalization of medical error: who draws the line? Ljungbyhed: Lund University School of Aviation. 2007.
- 6) Член 207 од Кривичен законик, „Сл. весник на Република Северна Македонија бр. 37/1996, 80/1999, 4/2002, 43/2003, 19/2004, 81/2005, 60/2006, 73/2006, 7/2008, 139/2008, 114/2009, 51/2011, 135/2011, 185/2011, 142/2012, 166/2012, 55/2013, 82/2013, 14/2014, 27/2014, 28/2014, 41/2014, 115/2014, 132/2014, 160/2014, 199/2014, 196/2015, 226/2015, 97/2017, 248/2018
- 7) <http://piksla.com/medicina/estetska-hirurgija>(25.08.2022).
- 8) <http://www.nspm.rs>(26.08.2022).
- 9) <http://www.floridalawsuits.com/PersonalInjury/MedicalMalpractice/PlasticSurgeryMistakes>(26.08.2022).